
Beslutningsforslag nr. B 103. Fremsat den 28. februar 2003 af Morten Bødskov (S), Sandy Brinck (S),
Lissa Mathiasen (S) og Frode Sørensen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser

Folketinget pålægger regeringen at tage initiativer, som sikrer, at sagsbehandlingstiden i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser pr. 1. januar 2004 er nedbragt til under 2 måneder.

Bemærkninger til forslaget

1. Indledning

Formålet med beslutningsforslaget er at få nedbragt sagsbehandlingstiden i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser (Erstatningsnævnet).

Sagsbehandlingstiden er p.t. ca. 5-6 måneder. Det foreslås, at regeringen pålægges at nedbringe sagsbehandlingstiden til under 2 måneder pr. 1. januar 2004.

Forslagsstillerne finder den nuværende sagsbehandlingstid og pukkel af ubehandlede sager uacceptabel. Sagerne vedrører personer, som har været udsat for alvorlige forbrydelser, og som ofte allerede har været igennem en lang sagsbehandling hos politi, anklagemyndighed og domstole, før sagerne havner på Erstatningsnævnets bord. Forslagsstillerne finder ikke, at samfundet kan behandle ofre, herunder ikke mindst ofre for vold og voldtægt, på denne måde.

Forslagsstillerne bemærker, at statsministeren under besvarelsen af spm. nr. US 63 af Frank Jensen (S) den 28. januar 2003 bl.a. har tilkendegivet, at det er uacceptabelt med så lange sagsbehandlingstider, at det selvfølgelig er helt uacceptabelt, hvis de skulle blive længere, og at sagsbehandlingstiderne bør blive kortere. Besvarelsen af spørgsmålet er medtaget som bilag 1 til beslutningsforslaget.

Statsministerens besvarelse af spm. nr. US 63 af Frank Jensen (S) den 28. januar 2003 står dog i skærende kontrast til regeringens konkrete politik. Det er for forslagsstillerne helt uforståeligt, at statsministeren kan svare sådan samtidig med, at Erstatningsnævnet pålægges besparelser både i 2002 og senest i forbindelse med finansloven for 2003.

At besparelserne øjensynlig fortsætter dokumenteres af budgetoverslagene i finanslov 2003 og i brev af 29. januar 2003 fra statsministeren til Frank Jensen (S), hvor statsministeren skriver:

»Erstatningsnævnets bevilling blev ved finansloven for 2002 – som led i regeringens generelle besparelser – reduceret fra 4,7 til 4,6 mio. kr. i løbende priser.

I 2003 skal Erstatningsnævnet spare yderligere 100.000 kr., så bevillingen nu udgør 4,5 mio. kr. I finanslovens budgetoverslag er reduktionen fortsat i

budgetårene, således at bevillingen i 2006 er angivet til 4,1 mio. kr.«

Forslagsstillerne finder den manglende sammenhæng mellem statsministerens udtalelser og regeringens konkrete politik decideret afslørende og finder regeringens foreslåede besparelser på Erstatningsnævnet fuldstændig uacceptable.

At udviklingen er uholdbar dokumenteres yderligere af Erstatningsnævnets årsberetning for 2001, hvoraf det fremgår:

»Det øgede sagsantal, den nye og mere komplicerede lovgivning på området samt de udmeldte besparelser vil indebære, at nævnet kommer til at yde en ringere service over for ofre for forbrydelser. Dette vil navnlig vise sig ved en stigning i sagsbehandlingstiden.«

Justitsministeren har i et svar af 18. februar 2003 til Folketingets Retsudvalg, jf. alm. del – bilag 741, oplyst, at Justitsministeriet og Erstatningsnævnet er i færd med at udarbejde en samlet handlingsplan for arbejdet med at nedbringe Erstatningsnævnets sagsbehandlingstid yderligere. Udgangspunktet for handlingsplanen er en række indsatspunkter, som Erstatningsnævnet har opstillet for 2003. Det drejer sig bl.a. om mulighederne for at overgå til et nyt elektronisk sagsbehandlingssystem, udvikling af nye værktøjer til måling af nævnets sagsbehandlingstider og produktiviteten i nævnet, forsøg med en ændret sagsfordeling m.v. Svaret indeholder imidlertid ingen konkrete tilkendegivelser om, hvor langt sagsbehandlingstiden bør og kan nedbringes til.

Formålet med dette beslutningsforlag er at pålægge regeringen at nedbringe sagsbehandlingstiden og dermed hjælpe regeringen til harmoni mellem retorik og politik. Det modsatte er fuldstændig uacceptabelt.

2. Offererstatning

Siden 1976 har Erstatningsnævnet på statens vegne ydet erstatning til ofre for forbrydelser. Lovgrundlaget findes i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 470 af 1. november 1985 med senere ændringer (offererstatningslo-

ven). Loven vedrører erstatning og godtgørelse for personskade forvoldt ved en overtrædelse af straffeloven og giver kun i meget begrænset omfang hjemmel til erstatning for tingsskade. Loven dækker således ikke skader, der er sket ved overtrædelse af f.eks. færdselsloven, våbenloven, restaurationsloven, politivedtægten og lignende. De forbrydelser, nævnet yder erstatning og godtgørelse for, er navnlig vold, voldtægt, røveri og manddrab eller forsøg herpå. Nævnet yder erstatning og godtgørelse efter dansk rets almindelige erstatningsregler om skadevolderens erstatningsansvar – også selv om skadevolderen måtte være ukendt. Erstatning og godtgørelse ydes dog kun, i det omfang skaden ikke dækkes af ydelser efter den sociale lovgivning, løn under sygdom, private forsikringer, pensionsydelser eller andre økonomiske ydelser, som skadelidte er berettiget til i anledning af skaden.

Afgørelse om erstatning træffes af Erstatningsnævnet. Nævnet er en selvstændig styrelse under Justitsministeriet. Nævnets afgørelser kan ikke påklages til højere administrativ myndighed, idet nævnet efter lovens § 16 har den endelige administrative afgørelse.

3. Sagsbehandlingstiden

Af Erstatningsnævnets årsberetning for 2001 fremgår bl.a.:

»Nævnets sagsbehandlingstid

Som det fremgår af de ovennævnte talmæssige oplysninger havde nævnet ved udgangen af 2001 en beholdning på 1.355 ubehandlede sager. Ved udgangen af 2000, 1999 og 1998 var de tilsvarende tal 1.085, ca. 900 og ca. 800. Antallet af indkomne nye sager i perioden fra 1998 til 2001 er steget med 469 sager svarende til godt 16 pct.

Nævnets sekretariat arbejder til stadighed på at forøge såvel effektiviteten som produktiviteten. Det stigende sagsantal og den ovennævnte dokumenterede kompleksitet af nævnets sager gør det ikke realistisk, at nævnet med den nuværende personalenormering i væsentligt omfang kan nedbringe sagsbehandlingstiden.

I 2002 træder store ændringer i kraft i såvel erstatningsansvarsloven som offererstatningsloven, jf. lov nr. 463 af 7. juni 2001. Disse ændringer må forventes at forøge nævnets arbejdsbyrde og medføre en markant stigning af de udbetalte erstatninger fra nævnet.

Ved finansloven for 2002 er Erstatningsnævnet i lighed med mange andre statsinstitutioner pålagt procentvis reduktion af driftsbevillingen. I 2001 udgjorde nævnets driftsbevilling ca. 4,7 mio. kr. (hvoraf lønninger udgjorde ca. 3,5 mio. kr.). Nævnets driftsbevilling udgør således ca. 66 pct. af det beløb på ca. 7,1 mio.

kr., som staten i 2001 fik inddrevet fra skadevolderne ved gennemførelse af statens regresret. De af regeringen udmeldte rammereduktioner for de kommende år vil tilsyneladende betyde en yderligere væsentlig reduktion af nævnets driftsbevilling på i nærheden af 1 mio. kr. En så stor besparelse vil kun kunne gennemføres ved reduktion af nævnets i forvejen meget lille medarbejderstab.

I dag overstiger nævnets sagsbehandlingstid – bortset fra et mindre antal ukomplicerede sager, der behandles forlods – normalt 6 måneder. En sagsbehandlingstid på over 6 måneder er efter nævnets opfattelse ikke tilfredsstillende for forbyrdesofrene. Man må herved være opmærksom på, at mange af ofrene allerede har ventet længe på sagsbehandlingen ved politiet, anklagemyndigheden og domstolene, før sagen indsendes for nævnet. Det øgede sagsantal, den nye og mere komplicerede lovgivning på området samt de udmeldte besparelser vil indebære, at nævnet kommer til at yde en ringere service over for ofre for forbrydelser. Dette vil navnlig vise sig ved en stigning i sagsbehandlingstiden.

Det er nævnets håb, at nævnet i stedet for besparelser og reduktioner kan få tilført yderligere økonomiske og personalemæssige ressourcer. Herved vil nævnet bedre kunne leve op til de retspolitiske mål, som samtlige Folketingets partier har tilsluttet sig, om at styrke og forbedre forholdene for de borgere, som bliver ofre for forbrydelser.«

I en udtalelse af 18. september 2002 understreger Erstatningsnævnet, at nævnet til stadighed arbejder på at øge effektiviteten og produktiviteten til gavn for ofrene, men at mulighederne herfor synes beskedne. Udtalelsen indgår som bilag til justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 344, 2001-02, 2. samling. Svaret er omdelt på Retsudvalgets alm. del – bilag 32 og er medtaget som bilag 2 til beslutningsforslaget.

Landsdommer Michael Lerche, der er formand for Erstatningsnævnet, mener, at borgerne må vente uacceptabel lang tid på erstatning, jf. Information den 27. januar 2003. »Vi prøver på at gennemføre besparelserne, så det ikke går ud over sagsbehandlingstiden. Samtidig forsøger vi at høve af på puklen af sager. Men vi kommer ikke ned på et acceptabelt niveau,« fastslår han. Nye voldsofre venter i gennemsnit mere end fem måneder, før nævnet overhovedet kigger på sagen, fremgår det af nævnets endnu ikke offentliggjorte årsberetning for 2002. Derefter kommer den tid, som nævnet bruger på sagen. Det er i bedste fald 14 dage, mens komplicerede sager kan tage årevis.

Michael Lerche skønner, jf. Information den 27. januar 2003, at det vil koste ca. 1,5 mio. kr. helt at fjerne puklen af ventende sager, så borgerne straks kunne få afgjort deres bøn om erstatning.

I en udtalelse fra Erstatningsnævnets sekretariat, som indgår i justitsministerens besvarelse af 18. februar 2003 af Retsudvalgets spørgsmål 223, jf. alm.

del – bilag 741, fremgår bl.a., at »forudsat at Erstatningsnævnets sagsmængde ikke øges, og at det aktuelle produktivitetsniveau fastholdes, ville tilførslen af yderligere 2,7 årsværk således alt andet lige medføre, at nævnets behandling af sager, hvori sagsbehandlingen ikke er påbegyndt, kunne afvikles i løbet af ca. 1 år.«

Skriftlig fremsættelse

Morten Bødskov (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser.

(Beslutningsforslag nr. B 103).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Bilag 1

Statsministerens besvarelse af spm. nr. US 63 af Frank Jensen (S) den 28. januar 2003

Spm nr. US 63

Frank Jensen (S):

Jeg blev noget forbløffet og også noget vred i går, da justitsministeren på regeringens vegne fastholdt, at regeringen vil gennemføre en besparelse på 0,5 mio. kr. på Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser.

Når jeg tager spørgsmålet op over for statsministeren, er det, fordi det er den eneste mulighed, vi har, når en ressortminister fastholder, at der skal gennemføres en besparelse på nævnets sekretariat, som altså skal sørge for at udbetale erstatninger til volds- og voldtægtsofre og ofre for alvorlige trafikulykker.

Når jeg nævner det over for statsministeren, hænger det sammen med, at jeg jo ved, at statsministeren har været meget optaget af det her tema, specielt forud for sidste valg, nemlig hvordan samfundet behandler ofre og ikke mindst ofre for vold og voldtægt.

Nu ved vi allerede, at vi har en sagsbehandlingstid på over 6 måneder, inden sagerne kommer frem i nævnet, og vi ved, at vi har over 1.200 sager, der ligger og ikke er behandlet, og at sagsmængden stiger. Så jeg vil spørge statsministeren: Vil statsministeren ikke få bragt den her sag på plads, sådan at et flertal i Folketinget ikke nødvendigvis skal bringe den sag op i salen igen?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg deler hr. Frank Jensens bekymringer. Jeg må straks sige til hr. Frank Jensen, at jeg ikke er udrustet med informationer til i dag at kunne svare på, hvad baggrunden er, og det vil jeg derfor gerne have lov at vende tilbage til. Jeg vil selvfølgelig snakke med justitsministeren om det. Vi kan eventuelt vende tilbage til det her i Folketingssalen.

Frank Jensen (S):

Jeg er utrolig glad for statsministerens tilkendegivelse, for jeg kunne i går se på mange af de henvendelser, jeg fik fra pårørende til ofre, at de var uforstående over for, at den beskæring, vi

havde af sekretariatet sidste år i finansloven, også er planlagt i den finanslov, vi just har vedtaget. Den landsdommer, som er formand for det her nævn, siger, at den eneste konsekvens af de her besparelser er, at sagsbehandlingstiderne bliver længere.

Må jeg forstå statsministerens tilkendegivelse her i dag som statsministerens bestræbelse på, at vi ikke vil acceptere ventetider for volds- og voldtægtsofre på over 6 måneder, inden deres sager overhovedet bringes op? Vi ved godt, at det derefter kan tage utrolig lang tid at behandle de her sager.

Når jeg siger det, er det, fordi vi under den tidligere SR-regering fik vedtaget en betydelig forbedring af retsstillingen med hensyn til erstatningerne, og derfor er det utilfredsstillende. Jeg er glad for statsministerens tilkendegivelse af, at det er utilfredsstillende. Statsministeren tilkendegiver her i dag holdningsmæssigt, at det ikke må accepteres, at sagsbehandlingstiderne bliver længere, tværtimod skal de bringes ned.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det mål tror jeg at hr. Frank Jensen og jeg er fuldstændig enige om. Det er uacceptabelt med så lange sagsbehandlingstider, og det er selvfølgelig helt uacceptabelt, hvis de skulle blive længere. Jeg er bare nødt til at sige til hr. Frank Jensen, at jeg altså ikke er i stand til i dag at kunne sige, hvad baggrunden for justitsministerens udtalelser er. Jeg har ikke haft lejlighed til at sætte mig ind i sagen, men foranlediget af hr. Frank Jensens spørgsmål vil jeg selvfølgelig straks undersøge det. Og så vil jeg blot gentage, at vi er fuldstændig enige om, at hvad der end sker på området, så er det ikke noget, der må føre til, at sagsbehandlingstiderne bliver længere, tværtimod bør de blive kortere.

Frank Jensen (S):

Nu kan 0,5 mio. kr. forekomme at være et lille beløb, når vi ser på det store milliardbudget, vi taler om, når vi taler om de offentlige finanser. Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbry-

delser har en samlet bevilling på 4 mio. kr., og ud af den samlede bevilling er 0,5 mio. kr. en ret stor besparelse.

Når jeg spørger statsministeren igen – jeg er utrolig glad for statsministerens meget positive tilkendegivelser her – er det, fordi justitsministeren indtil videre i offentligheden har brugt det argument, at der skal finde rationaliseringer sted, og at der skal ske sammenlægninger. Det er nævnet også indstillet på, så vidt jeg har forstået det på deres årsberetninger og på landsdommernes tilkendegivelser. På trods af de her sammenlægninger og rationaliseringer af sekretariatsbetjeningen forudser nævnet med landsdommeren som formand, at det medfører øgede sagsbehandlingstider. Jeg håber så, at vi kan få en redegørelse fra statsministeren, der medfører, at denne sag bliver løst, og at den bliver løst ved, at statsministeren simpelt hen tager hånd om den,

og ikke ved, at den skal bringes op i salen igen. Det takker jeg selvfølgelig for.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er kun for lige at sige, at jeg deler fuldstændig hr. Frank Jensens ønske om, at sagsbehandlingstiderne frem for at blive længere tværtimod burde blive kortere. Men jeg tror også, hr. Frank Jensen er enig med mig i, at man aldrig på noget område på forhånd bør udelukke, at man kan rationalisere, at man kan tilrettelægge tingene mere effektivt. Men jeg sagde før, at hvad der end sker, eller hvordan man end griber det an, skal det være på en måde, så det sikrer, at sagsbehandlingstiderne ikke bliver længere, men tværtimod forhåbentlig bliver kortere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bilag 2**Justitsministerens besvarelse af 4 oktober 2002 af Retsudvalgets spørgsmål 344, 2001-02, 2. saml., jf. alm. del – bilag 32, 2002-03***Spørgsmål nr. 344:*

»Ministeren bedes indhente en udtalelse fra Erstatningsnævnet om, hvorvidt nævnet, jf. udmeldingen i nævnets årsberetning, fastholder, at besparelser på nævnets budget vil indebære en stigning i sagsbehandlingstiden.«

Svar:

I anledning af det rejste spørgsmål har Justitsministeriet anmodet Erstatningsnævnet om en udtalelse. Erstatningsnævnets udtalelse vedlægges.

I tilknytning til nævnets udtalelse kan Justitsministeriet oplyse, at regeringen i finanslovfor-

slaget for 2003 foreslår en driftsbevilling på 4,5 mio. kr. til Erstatningsnævnet. Dette udgør en besparelse på 0,2 mio. kr. i forhold til Erstatningsnævnets driftsbevilling i 2002 på 4,7 mio. kr. (i 2003-niveau).

Som det fremgår af Erstatningsnævnets udtalelse, arbejder Justitsministeriet og Erstatningsnævnet i øjeblikket i fællesskab med planer om at flytte Erstatningsnævnet sammen med en række andre institutioner på ministeriets område og om at etablere et IT-driftsfællesskab, således at de nødvendige besparelser kan findes, uden at det går ud over sagsbehandlingstiden.

Underbilag til bilag 2

**NÆVNET VEDRØRENDE ERSTATNING
TIL OFRE FOR FORBRYDELSER**

Store Kongensgade 1, 1.
1264 København K.

Den 18. september 2002

Justitsministeriet
Administrationsafdelingen
Budget- og planlægningskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Folketingets Retsudvalg, spørgsmål nr. 344

Justitsministeriet har ved telefax af 6. september 2002 anmodet om Erstatningsnævnets bidrag til besvarelse af spørgsmål nr. 344 fra Folketingets Retsudvalg.

I den anledning kan Erstatningsnævnet udtale, at nævnet må fastholde, at en reduktion af nævnets bevilling for de kommende år alt andet lige vil indebære en stigning i sagsbehandlingstiden som anført i nævnets årsberetning for 2001, side 4-5, der vedlægges i kopi, og hvortil der i øvrigt henvises.

Nævnet kan supplerende oplyse, at nævnet de seneste år har modtaget omkring 3.100 nye sager årligt. Der er heldigvis ikke tegn på at sagsantallet i 2002 vil stige væsentligt. Pr. 10. september d.å. henstod 1.236 sager, hvori ekspeditionen ikke var påbegyndt, svarende til en »liggetid« i nævnet på omkring 6½ måned inden ekspeditionen af sagerne påbegyndes.

Nævnet beskæftiger for øjeblikket 8 sagsbehandlere, hvoraf de 5 er ansat på fuld tid, dvs. 37 t/uge, medens de 3 er ansat 34 t/uge. I nævnets sagsbehandling deltager i øvrigt en fuldmægtig fra Justitsministeriet ca. 10 t/uge.

De udmeldte rammereduktioner for de kommende år vil som anført i årsberetningen medføre, at medarbejderstaben må reduceres med en øget sagsbehandlingstid og dermed en væsentlig ringere service for ofrene til følge.

Nævnet drøfter for øjeblikket andre muligheder for besparelser med Justitsministeriet, her-

under en reduktion af nævnets huslejeudgifter ved flytning til billigere lokaler. En sådan flytning vil naturligvis på længere sigt kunne afbøde virkningen af de udmeldte rammereduktioner noget, men næppe så meget, at en reduktion af medarbejderstaben kan undgås, hvis de udmeldte rammereduktioner fastholdes.

Årsagen hertil er, at nævnets elektroniske journal- og sagsbehandlingssystem står for en snarlig udskiftning eller opgradering. Nævnets journal- og sagsbehandlingssystem og det dertil hørende maskinel er anskaffet i 1998 og er siden kun nødtørftigt vedligeholdt. Nævnet forhandler i øjeblikket med Justitsministeriet om på sigt at indgå i et IT-driftsfællesskab med henblik på at sikre en mere effektiv drift og løbende ajourføring af nævnets IT-systemer. Uanset om driftsfællesskabet etableres eller nævnets eksisterende IT-systemer opgraderes, vil der være væsentlige udgifter forbundet hermed.

Endelig skal nævnet pege på, at det er en forudsætning for en fortsat øgning af effektivitet og produktivitet i nævnet, at nævnet er i stand til at fastholde veluddannede, dygtige og engagerede medarbejdere. Dette er kun muligt, hvis der løbende afsættes ressourcer, således at nævnet til stadighed kan tilbyde en arbejdsplads, hvor både de fysiske rammer og de hjælpemidler, der stilles til rådighed for medarbejderne, er tidssvarende, ligesom medarbejderne løbende må tilbydes den nødvendige efteruddannelse.

Det skal understreges, at nævnet til stadighed arbejder på at øge effektiviteten og produktiviteten i nævnet til gavn for ofrene, men at mulighederne herfor som ovenfor anført under de nuværende forhold synes beskedne.

Med venlig hilsen

Gerd Sinding
sekretariatschef

Michael Lerche
landsdommer